

KRIŽARSTVO – JEDAN OD MODELA RADA S MLADIMA *

PETAR KRALJEVIĆ
Veliko križarsko bratstvo
Kaptol 27a
10000 Zagreb

Krajem 1992. obnovljena je u Hrvatskoj *Križarska organizacija*, koja bez prekida isključivo pod tim imenom djeluje već sedmu godinu. Organizacija ima svoje vodstvo te generalnog duhovnika i njegova zamjenika.

Današnja Križarska organizacija je i formalno stvarno sasvim neovisna o drugim sličnim organizacijama u nas. Križarska organizacija je katolička, vjersko-prosvjetna i nepolitička organizacija koja okuplja u prvome redu mladež. Obnovljena je, kako je već rečeno, u studenome 1992. na tradiciji hrvatskoga vjerskog i nacionalnog kruga. Njezin rad i statute odobrila je Hrvatska biskupska konferencija 1994. godine.

Svrha križara je rad na vlastitoj duhovnoj izgradnji i posvećenju članova, te apostolat za duhovnu obnovu hrvatskoga naroda, osobito mladeži u duhu Evanđelja. To konkretno znači:

- a) okupiti mladež
- b) odgajati je u duhu Evanđelja
- c) učiti je na žrtvu (odricanje)
- d) privoditi je duhovnom životu i euharistiji
- e) upoznavati je s vjerskim naukom i crkvenim životom
- f) poticati je da promiče katoličku svijest u narodu, ljubav i odanost prema Crkvi, Svetom Ocu, biskupima i domovini Hrvatskoj
- g) razvijati u njih duh zajedništva i organizacijske sposobnosti
- h) promicati ime, život i djelo sluge Božjega dr. Ivana Merza.

Cilj koji se želi postići jest odgojiti zdrave buduće katoličke muševce i majke koji će biti pravi vjernici i nesebični domoljubi.

Geslo organizacije je *Žrtva-Euharistija-Apostolat* (ZEA). Te tri riječi označuju ci-

jeli program i smisao križarskog rada. Žrtva je poziv na svladavanje, na samoprijeor, na odricanje. Euharistija je riječ koja je u sredini križarske lozinke. I u središtu cijeloga kršćanskog života vjernika treba da bude euharistija, pogotovo u životu križara, jer euharistija je najveće dobro Crkve. »Euharistija je izvor i vrhunac kršćanskog života« (KKC 349). Apostolat znači da se križari izravno uključuju u svetu zadaću Crkve – širenje Evanđelja i spašavanje ljudi, i to ne samo riječima, nego puno više dobrim djelima i svijetlim primjerima. Jer, »Naše vrijeme ne zahtijeva manju revnost laika, današnje prilike iziskuju da njihov apostolat bude intenzivniji i prostraniji« (II. vatikanski sabor, Dekret o apostolatu laika).

Križarski pozdrav je *Bog živi*, a naše je glasilo *Križ*, koji izlazi redovito četiri puta godišnje. Organizacija ima svoje zastave, grb, himnu i odore.

Metode rada su:

- a) križarski tjedni sastanci s točno određenim dnevnim redom i programom odgojno-obrazovno-zabavnog karaktera (na svakom sastanku pojedini član – svaki put drugi – vodi zapisnik što također ima odgojnu i obrazovnu zadaću, a i dokumentarističku vrijednost
- b) duhovne vježbe (barem svake druge godine)
- c) tečajevi za voditelje križarskih društava
- d) logorovanja

* U Samoboru je 27. i 28. studenoga 1998. održan kolokvij o pastoralu mladih »Pastoral mladih na pragu trećeg tisućljeća«, radovi s kojega su zatim objavljeni u našem časopisu (usp. »Kathezeza« 21[1998]1,1-124). Ovaj članak bit će korisna nadopuna tom zborniku jer pruža dodatne informacije o pastoralu mladih u nas kao i o u nas postojećim katoličkim organizacijama i udrugama mladih i za mlade. (*Uredništvo*)

- e) zborovanja (nacionalna i regionalna)
- f) hodočašća i izleti
- g) priredbe
- h) izdavaštvo
- i) šporska takmičenja.

Križarske proslave i priredbe su *Križarski dan* (14. rujna kada se slavi uzvišenje sv. Križa), *Papin dan* (časna je baština Ivana Merza da se u Hrvatskoj javno slavi Papin dan, dakako ponajprije u crkvi, ali i izvan-crkvenom svečanošću, obično akademijom u prikladnoj dvorani), *Dan Ivana Merza* (10. svibnja). Križari također priređuju javna predavanja, igrokaze i književne večeri.

Nebeski zaštitnici križara su sv. Ivan Evanđelist i sv. Ivana Arška. Naši uzori su: dr. Ivan Merz, apostol hrvatske mladeži, suosnivač i tajnik Hrvatskog orlovskog saveza kojega je sljednik Križarska organizacija; zatim dr. Ivan Protulipac, prvi i dugogodišnji predsjednik, te dr. Feliks Njedielski, Marica Stanković, dr. Avelin Čepulić i drugi križarski mučenici koji su dali život za vjeru i dom.

Naša sadašnjost: Križarstvo danas postoji u svim hrvatskim biskupijama. Okuplja oko 700 redovitih (aktivnih) članova u 50 društava raspoređenih u 24 župe. Ovome treba pribrojiti počasne i potporne članove. Temeljna jedinica Križarske organizacije su bratstvo (samo mladići), sestrinstvo (samo djevojke) ili društvo (mješovito) koji se osnivaju u župama uz odobrenje biskupa i župnika. Broj članova u svakome društvu nije manji od šest, a najčešće ni veći od petnaest. Društva se organiziraju prema dobi: zbor malih križara i križarica (skupine za djecu od 7. do 9. godine i od 10. do 13. godine). Đačko križarsko bratstvo, sestrinstvo ili društvo (od 14. do 16. i od 17. do 19. godine), Križarstva društva (od 20. do 30. godine), te društva starijih križara i križarica koja okupljaju osobe u dobi starijoj od 30 godina. Svako društvo ima predsjednika, dopredsjednika, tajnika i blagajnika te društveni sud i sud časti. Cijelom organizacijom upravlja središnje vodstvo u Zagrebu (predsjedništvo Velikoga križarskog bratstva), uz pomoć generalnog duhovnika mons. Marijana Radanovi-

ća. Rad u organizaciji temelji se na Statutu i na Poslovniku Križarske organizacije, a osnovne informacije o organizaciji mogu se naći u knjižici *Križari u Hrvatskoj* (Veliko križarsko bratstvo, Zagreb 21998).

Naša adresa je: Veliko križarsko bratstvo, HR-10000 Zagreb, Kaptol 27a. Tel./faks (01) 48-12-224.

Iz naše povijesti: Križarstvo kao dio Katoličke akcije djelovalo je u Hrvatskoj od 1930. do 1945. i kroz njega je prošlo oko sto tisuća mladića i djevojaka. Isusovac Josip Vrbanek je rekao da je to »Najidealniji pokret mladeži što ga je hrvatski narod ikada imao«, a don Živko Kustić da je to bila »Velika snaga Crkve«. Ono je nastalo iz Orlovstva koje je bilo osnovano 1923., a suosnivači su bili dr. Ivan Merz (tajnik) i dr. Ivan Protulipac (predsjednik). Srpska je diktatura 1929. godine zabranila sve organizacije koje su bile na »vjerskoj i plemenskoj osnovi«, tako i Orlovstvo. Vodstvo Orlova, na žalost tada već bez Ivana Merza koji je umro 1928., shvativši kakvu opasnost to nosi za hrvatsku katoličku mladež (srpski hegemonizam, komunizam, liberalizam), od istih je članova i s istim vodstvom, uz izravnu pomoć zagrebačkog nadbiskupa Antuna Bauera, osnovalo Križarsku organizaciju. Za predsjednika je opet bio izabran Ivan Protulipac. Unatoč pokušajima beogradskog režima da se križarstvo zabrani, ono se ipak održalo, i javno je djelovalo do 1945., kada je tadašnje vodstvo na preporuku blaženoga Alojzija Stepinca privremeno obustavilo rad zbog realne opasnosti koja je prijetila križarima od komunističkih vlasti. Unatoč tome mnogi su križari i križarice zbog odanosti Bogu i Domovini podnijeli goleme žrtve. Članovi su, noseći križarstvo u srcu, potajno radili, ponajviše na beatifikaciji našeg osnivača i uzora dr. Ivana Merza (Marica Stanković: »Križarstvo je životno djelo Ivana Merza«), nadajući se da će križarstvo moći ponovno slobodno djelovati. I doista, krajem 1992., ponajviše zaslugom dr. Lava Znidarčića, ono je obnovljeno. Današnji križari ostali su vjerni tradiciji, ali su se metodološki prilagodili vremenu, djelujući u skladu sa smjernicama Drugoga vatikanskog koncila.